

PARENTESEN

maj 2018 nr. 5

www.pargas.spfpension.fi

Aiboland i vårsolens glans	s. 2
Pensionärsutfärd till Houtskär	s. 5
Äldreboende i Pargas	s. 6
Ordförandens spalt	s. 8
"Antikrundan"	s. 8
Promenadutmaning	s. 8
Händelsekalendern	s. 9
Bowlarna	s. 9
PSP funktionärer	s.10
Hobbygrupperna	s.11
Planerade resor	s.12
Kulturresan till Helsingfors	s.13

Saxby fyr eller Ormsö fyr torn byggdes år 1864. Det var Gordons systems första fyr torn gjort av gjutjärn i Estland.

Aiboland i vårsolens glans

Rivet slott. Foto: Jatta Laineenkare

S:t Mikaelsskyrkans prediksstol.

Haapsalu gamla järnvägsstation med tillhörande musealt lokomotiv.

På många ställen fanns skyltning på både estniska och även på svenska!

Aibolands museum. Foto: Jatta Laineenkare

O hur härligt majsol log då fyrtio glada pargasiter under tre dagars tid den 7–9 maj besökte Estland och särskilt dess gamla svenskbygder, Aiboland (öbornas land, på estniska Rannarootsi). Blomstertiden var kommen, och nästan över allt blommade vitsippor, gullvivor och andra vårblommor medan träd och buskar för varje dag blev allt grönare. Men solen och naturen var bara en extra krydda – det viktigaste var förstås alla de intressanta mål vi fick stifta bekantskap med och allt det vi fick lära oss om Aiboland och estlandssvenskarna under ledning av vår förträffliga guide Bosse Ahlnäs.

Aiboland och estlands-svenskarnas långa historia presenterades ju ingående av Mikael Sjövall på senior-föreläsningen i mars, som också återges i marsnumret av Parentesen (kan även läsas på vår webbplats). Nästan alla de drygt sjutusen estlandssvenskarna flydde som bekant till Sverige i samband med andra världskriget och den sovjetiska ockupationen, och många av dem som inte lyckades fly deporterades bl.a. till Sibirien. Efter att Estland återfick sin självständighet i början av 1990-talet återvände en liten del av dem, men de flesta ättlingarna till dem som flydde kommer till Aiboland bara för att fira sin sommarledighet.

Vårt första mål var S:t Mikaelsskyrkan i Tallinn och museet i kyrkan. Kyrkan har en många hundra år gammal historia, men den har under tidens gång varit tvungen att flytta från byggnad till

byggnad. Den byggnad i centrum av Tallinn där den nu verkar har tidigare varit en sjukstuga för fattiga. Den aktiva församlingen består främst av svenskar bosatta i Tallinn.

Från Tallinn åkte vi sedan vidare mot Hapsal (Haapsalu) på västkusten. Som på många andra håll i Estland kantades vägen av både välbevarade och förfallna gamla byggnader, spöklika hus från Sovjettiden, nybyggen och storkbon på torn och skorstenar. Genom bussfönstret fick vi se ruinerna av ett slott med sorglig historia: en greve lät uppföra det enligt tysk förebild för att hans tyska fästmö hade ställt det som villkor för att hon skulle gifta sig med honom, men strax innan slottet var inflyttningsklart dog greven. Där stod det sedan tomt, och när Sovjetunionen tog över användes ca hälften av stenarna från slottet för att bygga hangarer för krigsflygplan.

I Hapsal var den första kvällens mål för många av oss den gamla järnvägsstationen på lagom promenadavstånd från vårt hotell i utkanten av staden. Järnvägen till Hapsal har av någon outgrundlig orsak lagts ner, och stationen fungerar som ett museum med bl.a. gamla lok och vagnar från Sovjettiden. En speciell detalj är att den över tvåhundra meter långa perrongen är täckt av ett stiligt tak. Orsaken lär vara att man när stationen byggdes räknade med att den ryska kejsaren skulle besöka badorten, och om det då var regnväder måste det vara tak över perrongen oberoende av vilken vagn han steg ut ur.

Andra dagens förmiddag tillbringade vi på Ormsö (Vormsi) nordväst om Hapsal. Med 90 % svenskspråkiga (av totalt närmare 2 500 personer) var ön före kriget det kanske starkaste svenska fästet i Estland. Nu har ön bara några hundra invånare av vilka två är svenskspråkiga, men desto fler svenskar besöker sina förfäders ställen under sommaren. När färjan landade vid hamnen i Sviby mellan Svibyviken och Humleviken och bussen lite senare svängde in mot Norrby och Söderby kunde man nästan ha trott att man var i vår egen skärgård. Både kommunalstugan och butiken hade skyltar med text också på svenska, och i kyrkan dominerade svenskan.

Återkomna från Ormsö gjorde vi sedan en tur till Hapsals centrum där vi besökte Aibolands museum och Ilon Wiklands museum. På Aibolands museum hälsades vi välkomna av chefen Ülo Kalm, som på flytande svenska berättade både om museets historia och om språkpolitiken i Nuckö (Noarootsi) kommun där han tidigare varit kommundirektör. Kommunen ansökte redan på 90-talet om rätt att använda svenska ortnamn på vägskyltarna, men fick till en början nej av staten för att det inte skulle bli ett prejudikat – det kunde ha lett till att också ryska ortnamn skulle accepteras t.ex. i Narvatrakten. Sedan kom man på att i stället anhänga om att få använda ”kulturnamn av gammal hävd”, och det gick staten med på. Så nu förekommer det svenska bynamn på flera skyltar.

Aibolands museum var en av resans höjdpunkter, med mängder av intressanta föremål, bilder m.m., och guiderna som visade oss omkring talade utmärkt svenska. Också på Ilon Wiklands museum talade guiden svenska, och vi fick se en film om Ilon Wiklands uppväxt i Estland (hon är ju mest känd för sina illustrationer till Astrid Lindgrens böcker).

Också den sista dagen var fylld av program. Vi besökte Nuckö och besåg utifrån Nuckö gymnasium, med undervisning inte bara i svenska som främmande språk utan delvis också på svenska i andra ämnen. Så gjorde vi en avstickare till Spithamn, där galeasen Hoppet byggdes för snart hundra år sedan. Den totalrenoverades för ca tio år sedan huvudsakligen i Lovisa men är nu tillbaka i Estland. Lunch åt vi i Padis herrgård, efter att ha klättrat omkring i Padis klosterruin. På vägen därifrån till Tallinn hann vi med ett besök i Paldiski med branta strandklippor och en titt på det vackra vattenfallet i Keila.

En lyckad resa med fullspäckat fint program. Tack till resegruppen, guiden Bosse Ahlnäs och busschauffören Juha Launokorpi.

Mikael Reuter

En busslast resenärer läskar sig i solen.

Pargasiter uppe på Padis klosterruin kollar utsikten.

En god lunch intogs i Padis herrgård.

VÄLKOMMEN MED PÅ UTFÄRD TILL HOUTSKÄR 29.5.2018 tillsammans med de övriga åboländska pensionärsföreningarna

Start från Åbo ca kl 9

Vi anländer till färjefästet i Kittuis ca kl. 12 varifrån vi guidas genom byarna till Skärgårdsskolan i Näsby ca 12.15 där vi äter lunch.

Efter lunchen får vi höra om

- Houtskär
- "Recycle IT" ett projekt som är på gång i Pargas (Pasi Holmberg)
- förbundsnytt av Mona Lehtonen
- "Frivillig verksamhet" ett projekt gemensamt med Svenska Pensionärsförbundet och Yrkeshögskolan Novia
- Vi delas in i grupper och besöker Houtskärs kyrka, Båtmuséet, Houtskärs pensionärsbostadsförenings utrymmen med den nya samlingslokalen "Knuten", där vi dricker kaffe.

Vi samlas igen i Skärgårdsskolan och startar därifrån tillbaka mot fastlandet. Färjan startar från Kittuis kl. 17.15

Trakteringen samt programmet är 20 € per person.

Anmälningar till: Vivan Norring-Nyström, ia@norrskata.com
Mikael Reuter, mikael@undala.fi

Välkommen!

Äldreboende i Pargas

Utifrån ett eget behov av att känna till vilka äldreboendeformer vi har i Pargas, beslöt redaktionen att göra en kortfattad översikt. Enligt undersökningar bor vi helst hemma så länge som möjligt, men när det inte går blir serviceboende med olika vårdformer nästa. Översikten gäller utbudet i Pargas centrum.

Serviceboende och gruppboende i Pargas centrum i stadens regi.

Carina Willberg

innergård. De lämpar sig för personer med minnessjukdomar och personal är på plats dygnet runt. Man bor i eget rum i varsin huslänga med gemensamt vardagsrum. Därtill finns ett trygghetsboende för dementa. På samma område finns dagvårdsenheten Solgläntan för hemmaboende personer med demens. Björkebo har bastu och klädvård för de egna kunderna och för hemmaboende pensionärer. På Björkebo finns vård dygnet runt för alla men vård- och servicebehovet avgör boendeformen, berättar äldreomsorgschef Gun Sirén. En del vill bo för sig själv, andra tillsammans med andra.

Veckoprogram: två programpunkter varje dag måndag-fredag. Kunderna ofta mycket rörliga. Man har besökt Hembygds museet gående med rullstolar, kyrkan och dyl. mål på gångavstånd. Det finns hjärngymnastik med frågesport, ordspråk. **Kaffeklubben** diskuterar aktuella ämnen. Ser Astrid

Lindgren filmer på DVD, Emil = favoriten.

I Tennbys höghus erbjuds **gruppboende** i varsin 5-rumslägenhet, **Tennbyhemmet** från 2005, och **Tildahemmet** från 2009 för inalles 8 personer. Alla har egna rum och gemensamt vardagsrum och badrum. Hemvårdare finns på plats under dagen, tillgång till allmän hemvård om natten.

Sammanlagt har staden 127 platser med intensifierat boende, inklusive skärgården och 24 gruppboendeplatser som staden hyr i Folkhälsan-huset. Det finns oftast en kö på +- 10 sökande. Staden är enligt lag tvungen att ordna boende inom 3 månader vilket kan innebära att man tillfälligt placeras i något av skärgårdens boendehem.

Malmkulla bäddavdelning (f.d. åldringshem) lyder idag under hälsovården och erbjuder kortare rehabiliterande vård och långtidsvård. Man kommer dit med remiss från läkare. Vårdplatserna är 55 i en- eller tvåpersoners rum. **Slussen** har korttidsvård med målet att "slussa" patienten vidare hem eller till serviceboende.

FOLKHÄLSAN- Huset, Munkviksvägen 31, föreståndare Gunilla Fröberg. De första flyttade in här 2010. Av de **26 bostäderna** är 9 hyresbostäder och 15 privatägda eller ägda av stiftelse. T.ex. Blindgården för synskadade ägs av en stiftelse. Största delen är ensamboende i 1-3 rummare 37,5 – 65,5 m2. Kriterium för hyresboende:

över 55 år eller pensionär. Sökning till hyres- och säljbostäderna via Samfundet Folkhälsan. Ett 20-tal personer står i kö.

Gruppheimmet är ett intensifierat serviceboende vars 24 platser köps av staden. Här finns 2 x 12 rum på 20 m2 med varsitt gemensamma vardagsrum. Hemmet har F:s personal med tillsyn dygnet runt, ss medicinutdelning. Ansökan via staden. **Folkhälsan**

Kurre och Jörgen sköter ofta om allsången för både stora och små.

Välfärd Ab idkar icke-vinstbringande verksamhet i daghemmet Fyrklövern samt med gruppboendet och köket. **Programutbud:** allsång, bingo, sittjumppa, minnesträning, sällskapscafé med dragare som väljer ett diskussionsämne. Även för utomstående +65-are. Då jag besökte Folkhälsan pågick där allsång utökad med daghemmets barn och radarparet Jörgen och Kurre.

SOLGÅRD **ÅLDRINGSBOSTÄDER,** Jaktvägen 2, ägs av Pargas Kyrkliga Samfällighet. Föreningen De Gamlas Väl byggde bostäderna med stödpengar och sålde dem på

80-talet till Samfälligheten. Omfattar fyra hus, 2 radhus med bostäder, ett hus med 2 lägenheter och ett med samlingslokal, kök och förvaringsutrymmen. Radhusen har inalles 22 lägenheter med alla bekvämligheter, 1:or (35m2) och 2:or. De två lägenheterna (67m2) i separat hus har egen liten bakgård. Förnärvarande är bostäderna fullsatta och det finns en liten kö som rör på sig lite, 3-4 per år. Finns planer på renovering eller sanering som gäller rör och avlopp, ytrenovering. Har även socio-ekonomiskt boende för

åldersspridningens skull, t.ex. närvaro av barnfamiljer. Är inget stödboende, var och en förutsätts klara sig själv men stadens hemvård gör besök. **Bostäderna** hyrs ut och sköts av Dispo-Nestor i bokföringsbyrån MeMera, Strandvägen 2 (Hong-Kongs hus),

Bostadsrättsbolaget PARGAS SENIORHEM Ab, Vapparvägen 9, ägs av Stiftelsen Pargas privata ålderdomshem. Kallas allmänt för "Seniorbyn". En enkät utfördes bland +65-åringar som önskade framför allt närhet till hälsostation, affär, busstation och centrum varför läget vid

Vapparvägen ansågs utmärkt. Tomten donerades av staden (tidigare hundrastningspark) och bygget påbörjades 2005. I januari 2006 flyttade de första in. Den egna insatsen är 15 % av bostadens pris och därpå betalas en månatlig hyra. Ett 10-tal står i kö till Seniorbyn. När man lämnar bostaden återbetalas insatsbeloppet + byggnadsindex. De 19 lägenheterna bebos av 23 pensionärer. Två bostäder är 3-rummare på 75 m2 och resten 2-rummare på 54 m2, alla med egen bastu. I det gemensamma samlingsrummet i skild byggnad samlas man till fester, spelar kortspel och har ledd gymnastik, får besök av församlingen.

ATTENDO-Pargas Vårdhem/ Paraisten Hoivakoti, Norrgårdsvägen, Bläsnäs, erbjuder institutionsvård för dementa. Stadens hälsovård har köpt 14 platser i **Lilla Rohemmet** i Kärkulla, Kirjala. De övergick i Attendos ägo 2017 och man flyttar in i nybygget i sommar. **Av de 30 platserna** är 25 för personer med demens och 5 för mera självständig kunder. Alla har eget rum med dusch och wc, gemensamt vardagsrum med litet pentry och matsal. Egen personal på plats dygnet runt. Hit kan komma Pargasbor genom köpeavtal, Åbo- och St. Karinsbor och från andra kommuner med tillgång till servicesedel. Invigning omkring 13.8.2018.

*Text och foto:
Maria Simberg-Sörensen*

Ordföranden tackar alla medlemmar för den gångna säsongen med givande månadsträffar, aktiva hobbygrupper och fina resor. Önskar än en gång alla nya medlemmar välkomna och hoppas att vi alla får en skön sommar med lagom mycket att göra. Höstens första månadsträff är onsdagen den 19 september. Vi ses!

Mikael Reuter

ANTIKRUNDAN I APRIL

Antikrundan tog sig en vacker måndag i april ut till Kårlax. Samling vid byalagets stuga varifrån promenaden förde oss förbi Bornemanns äppelmusteri för att sen ta en kaffepaus på Ulla och Bertel Nordlunds sommarstuga! Degen hade Ulla gjort i Skräböle och gräddat i sommarstugan. Det smakade alldeles förträffligt och gav oss krafter att ta oss en lite annan väg tillbaka till byalagets stuga.

Eläkeliiton Paraisten yhdistys utmanar oss på promenad

Hyvä ”Naapuri yhdistys” !

Osallistuitte kesällä 2017 haastekävelyymme ”Tunnissa Maapallon ympäri” Pajbakan kentällä. Tänä vuonna Eläkeliitolla ei ole vastaavaa kävelytempausta. Yhdistyksessämme olemme sitä mieltä, että tällaisella tapahtumalla voisimme jatkossakin olla yhteydessä naapuriyhdistyksiin.

Kutsumme yhdistyksenne tänäkin vuonna iloiseen kävelytapahtumaan. Kyseisestä tapahtumasta mainitsin jo yhdistyksemme 15 – vuotisjuhlassa 28.11.2017.

Kävelytapahtuma on keskiviikkona 15.8.2018 klo 14.00 – 15.00 Pajbakan kentällä.

Tapahtuma ei ole mikään kilpailu vaan iloinen sosiaalinen kanssakäyminen. Kaikkien osallistujien kesken arvotaan kolmelle pienet palkinnot.

Tilaisuus on maksuton, ennakkoilmoittautumista ei tarvita ! Tarjoamme mehun ja hyvän ja reippaan mielen !

Tervetuloa ! Matti Autio Pekka Korpela Irma Korpela
 Puheenjohtaja Liikuntavastaava Liikuntavastaava
 0405901145

Parainen 08.04.2018

Tisdag 29.5	Utfärd till Houtskär med de åboländska pensionärsföreningarna
Fre-lörd 2-3.8	Tattoo i Fredrikshamn
Onsdag 15.8	Promenadutmaning Pajbacka kl. 14.00 -
Tisdag 11.9	Styrelsemöte kl. 10.30
Onsdag 19.9	Månadsträff på Brankis kl. 13.00
Fredag 5.10	Jane Eyre, Åbo Svenska Teater kl. 14.00
Tisdag 9.10	Styrelsemöte kl. 10.30
Onsdag 10.10	Aleksis Kivi - seniorföreläsning i stadshuset kl. 13.00 (obs anmälan till Kombi)
Onsdag 17.10	Månadsträff på Brankis kl. 13.00
Tisdag 13.11	Styrelsemöte kl. 10.30
Onsdag 14.11	Om intressebevakning och vårdvilja - seniorföreläsning i stadshuset kl. 13 (obs anmälan till Kombi)
Onsdag 21.11	Månadsträff på Brankis kl. 13.00
Måndag 26-27.11	Lillajulskryssning med Grace
Tisdag 11.12	Styrelsemöte kl. 10.30
Onsdag 19.12	Månadsträff på Brankis kl. 13.00
Onsdag 9.1 2019	CHESS på Svenska teatern

Bowling bowling bowling bowling bowling

Här ser vi en del av de glada vinnarna.

I pris Björkroth Arvo/
Silvander Carola/
Hermansson Torolf 4396 p

II pris Grönholm Stig/
Vuorinen Marlan/
Lauren Svante 4083 p

III pris Grönholm Maje/
Johansson Svante/
Söderlund Rainer 4046 p

En liten berättelse ännu en gång om vår bowlinggrupp och några spelade tävlingar. Vårsäsongen-l8 går mot sitt slut likaså våra traditionella tävlingar.

Tremanna tävlingen slutfördes den 12.04 -18.

Tre omgångar spelades under våren med ca 40 deltagare. Prisutdelning blev det efter tredje tävlingen, åt de tre bästa lagen.

Till följande tävling fick vi besök av MPF från Åland den 17.04 -18.

Det här har blivit en fin tradition sedan många år. Vi Pargasiter åker på hösten till Mariehamn, och på våren kommer ålänningarna till Pargas.

Efter spelet hade vi en gemensam middag på restaurang Kamu. Prisen delades ut åt bästa damer och herrar, och sen var det så småningom dags att ta farväl av våra goda vänner från Åland, med en önskan om att igen träffas i höst för att fortsätta med våra vänskapsmatcher.

Men ännu hade vi en kamp kvar nämligen mot W-46 från Reso. Varje vår spelar vi i Reso och W-46 kommer till Pargas på hösten.

Så vi har många fina vänskapsmatcher under säsongen. Våra egna normala spelturer måndag, tisdag och fredag fortsätter till den 25 maj.

En härligt skön sommar till er alla.

På återseende Seppo

PARGAS SVENSKA PENSIONÄRER r.f.

Styrelsens sammansättning och funktionärer 2018

Styrelsen	
Ordförande	Mikael Reuter 040 552 49 78 mikael@undala.fi
Vice ordförande	Kristina von Weissenberg 040 455 0655 kristinavw@parnet.fi
Sekreterare	Vivan Norring-Nyström 0500 837 438 ia@norrskata.com
Skattmästare	Bror Berg 040 560 1938 laban1234@gmail.com
Övriga ledamöter	Gunnel Jansson 040 5957203/ jansson.gunnel@parnet.fi
	Stig Kavander 0400 222 187 swkavander@gmail.com
	Kurt Lindroos 0500 59 40 45 kurt.lindroos475@hotmail.fi
	Kari Penttinen 050 511 9777 kari@esnet.fi
	Maria Simberg-Sörensen 040 825 50 39 maria.ss@parnet.fi
Funktionärer:	
Medlemssekreterare	Kurt Lindroos (se ovan)
Mediekontakt	Gunnel Jansson (se ovan)
Foto/klippbok	Stig Kavander (se ovan)
Teknikansvarig	Kari Penttinen (se ovan)
Resegruppen	Asta Lindholm 040 575 31 20 / lindastae@gmail.com Rauni Schleutker 040 520 43 98 / rauni.schleutker@elisanet.fi Aino Mattsson 040 844 06 98 / aino.mattsson42@gmail.com Gunnel Jansson 040 595 72 03 / jansson.gunnel@parnet.fi
Parentesens redaktion	Maria Simberg-Sörensen Kristina von Weissenberg
Parentesens ombrytning	Beni von Weissenberg
Webbansvarig	Carl-Gustav Nygårdas carlgustav.nygardas@gmail.com
Webbredaktör	Lilly Hollstén, lillybirgi@gmail.com 02-4585503
IT-stödperson:	Pentti Nyström, 050 566 70 35, pena@norrskata.com
Medlem av SPF:s arbetsutskott:	Kristina von Weissenberg (se ovan)
Medlem av SPF:s resekommitté	Asta Lindholm (se ovan)
Föreningens webbadress	www.pargas.spfpension.fi

Nya medlemmar kan anmäla sig direkt till medlemssekreteraren
Kurt Lindroos 0500 59 40 45 kurt.lindroos475@hotmail.fi eller till föreningens sekreterare
Vivan Norring-Nyström, 0500 837 438 ia@norrskata.com

Hobbygrupper 2018

Måndagar kl. 13.00 bridge i Seniorboendet på Vapparvägen.
Fredagar kl. 10.45–11.45 boule (boccia) i Kombilas utrymmen (f.d. tandvårdscentralen), Elmgrensvägen 11. Nya medlemmar är välkomna!
Fredagar kl. 14.00 vattengympa i Folkhälsans hus.

IT, konst, musik och trädgård enligt separata kallelser från gruppledarna

Kontaktpersoner 2018

Boccia/Boule	Estrid Enlund	050 346 35 70, essi.enlund@outlook.com
Bowling	Seppo Rajamäki	0400 46 91 92, seppo.rajamaki@gmail.com
Bridge	Jan-Erik Bergquist	044 039 28 82, janerik.bergquist@parnet.fi
Fotogrupp	Lorenz Michael	0400 233 143, losse.michael@gmail.com
Da Capo	Rabbe von Weymarn	0400 11 21 93, rabbe.weymarn@gmail.com
Encore	Maria Simberg-Sörensen	040 825 50 39, maria.ss@parnet.fi
Konst	Marianne Saanila	040 722 62 26, marianne.saanila@parnet.fi
Stavgång	Rainer Wahtera	040 091 2269, rainer.wahtera@gmail.com
Trädgård	Pirkko Lehtonen	040 562 14 90, pr.lehtonen@gmail.com
Vattengympa	Kari Penttinen	050 511 9777, kari@esnet.fi
IT-grupperna	Pentti Nyström	050 566 7035, pena@norrskata.com
Litterära salongen	Stina Engblom-Colliander	0400 715388, stina202@parnet.fi
Släktforskarna	Gustav Sundström	050 5051522, sundstroms@parnet.fi

Programgrupperna och gruppledarna för PSP:s månadsträffar

1. Beni von Weissenberg	040 545 14 35	benivw@parnet.fi
2. Mårten Malmlund	0400 71 03 12	marten.malmlund@gmail.com
3. Gunnel Jansson	040 595 72 03	jansson.gunnel@parnet.fi
4. Rainer Wahtera	0400 91 22 69	rainer.wahtera@gmail.com
5. Rose-Marie Lindroos	050 562 54 10	rose.marie48@hotmail.fi
Kurt Lindroos	0500 59 40 45	kurt.lindroos475@hotmail.fi
6. Stina Engblom Colliander	0400 71 53 88	stina202@parnet.fi
7. Riitta Seppä	044 373 12 38	seppa.arto@gmail.com
8. Agneta Hermansson	040 5413120	ahermans@abo.fi
9. Jörgen Hollstén	0400 46 36 64	jorgen.hollsten@parnet.fi
10. Siv Nygårdas	040 574 24 31	siv.nygardas@gmail.com
Aino Mattsson	040 844 06 98	aino.mattsson42@gmail.com

Släktforskargruppen träffas i allmänhet udda veckor i Seniorum tisdagar kl. 13.00

Fotogruppen träffas i allmänhet den första och tredje tisdagen i månaden på Seniorum kl 17.

OBS! Aktuellt material till Parentesen, t.ex. ändringar i gruppsammansättning eller kontaktpersoner, måste vara redaktionen tillhanda **senast en vecka före månadsträffen** för att hinna med. Även annat material i form av hågkomster, bilder eller teckningar tas gärna emot av redaktionen med samma förbehåll.

Exemplar av Parentesen kan avhämtas på Booklet, Strandvägen 16 A

PLANERADE RESOR 2018-19

TATTOO i Fredrikshamn 2-3 augusti med Launokorpi buss. Föreställningen är storslagen.

Program:

2.8.2018 torsdag, bussen startar kl. 8

Vi kör till Borgå där vi hinner köpa godis från Brunbergs fabriksbutik.

Färden fortsätter till Kuusankoski där vi äter lunch.

På eftermiddagen bekantar vi oss med Verlas träsliperi och pappfabrik. Verla är en del av UNESCOs världsarv.

Vi fortsätter till Kouvola, gör en kort stadsrundtur med guide och tar in på Sokos hotellet. Kvällen är fri.

3.8.2018 fredag

Efter frukosten kl. 9 far vi till Kotka. och bekantar oss med Merikeskus Vellamo med guide. Vi intar även lunchen där.

På eftermiddagen blir det Fredrikshamn. Hamnina Tattoo Marssishow/Tattoo marchshowen som börjar kl. 14.00.

Efter föreställningen hinner vi bekanta oss med staden. Vi startar hemåt ca kl. 17. Kaffepaus på hemvägen..

Ca kl. 21 är vi hemma igen.

Resans pris är 238 euro / person. Tillägg för enkelrum 35 euro. Betalas på J&M Launokorpi konto

FI58 16383000 000374 Referensnummer 134727 + namn senast 3.7.

I priset ingår buss, 2 x mat, inträden och guidningar i Verla och Vellamo, övernattning samt biljett till Tattoo marchshowen.

JANE EYRE, Åbo svenska teater, fredag 5.10 kl. 14. Pris 41 euro. Anmälningar senast 25 maj. Betalning på föreningens resekonto senast 15.8.

Lillajulskryssningen med Grace som avgår kl. 20.55 måndag den 26 november från Åbo och är tillbaka i Åbo tisdag 27.11 kl. 19.15. - Benny och Teddy kommer med ett Georg Malmsten program. Betalning på resekontot inom september. Anmälan så länge det finns platser.

Hyttprisen är A / 1 person 67 och 2 pers. 56 euro, B / 1 person 59 och 2 pers. 52 euro

SD2 / 1 person 86 och 2 pers. 65,50, några allergi/handikapphytter finns

Allt ingår!

CHESS, Svenska teatern, Helsingfors, kl. 12 onsdag 9.1.2019, start 8.30. Pris 105 euro med full buss. Anmälan senast 25 maj. Betalning senast 5.8. Anmäl er i tid, resorna kan bli fulla i ett nafs.

Kom ihåg att nämna var ni stiger på bussen, eventuell diet samt allergier vid anmälan. Anmälan är bindande.

Skaffa ett europeiskt sjukförsäkringskort från Folkpensionsanstalten via nätet för resor utomlands- Kortet kostar inte.

Kom ihåg dagliga mediciner och tag med mera än det som behövs för den angivna tiden för resan.

Resekontot **FI21 6601 0010 0803 07**

Hälsar resegruppen

Aino / aino.mattsson42@gmail.com

Gunnel / jansson.gunnel@parnet.fi

Asta / lindastae@gmail.com

Rauni / rauni.schleutker@elisanet.fi

Tankar och intryck från kulturrezan till Helsingfors

När vi kommer fram till Helsingfors är vi väl förberedda. Gunnel Jansson har presenterat alla våra presidenter, deras livsöden och var de är begravda. Hon har också berättat om Riksdagshuset och Nationalmuseet. Sen blir det Aino Mattssons tur att meddela att hon skall guida oss i Helsingfors. Då tänker jag att vad kan det bli av detta? Hur skall en människa som bor på Jurmo i yttersta skärgården klara av att guida oss i Helsingfors!

Till min förvåning klarade Aino av det alldeles ypperligt. Vi såg Eliel Saarins järnvägsstation, Nationalteatern, Ständerhuset, Finlands Banks hus med J.W. Snellman på trappan. Vi fortsatte till Senatstorget med Alexander den II:s staty och Storkyrkan med alla apostlarna uppe i takhöjd. Här var Aino faktiskt osäker på var aposteln Thomas står! Förklaringen till framgången är att hon har bott i Helsingfors och gått i skola där.

Egentligen började vår utflykt vid Riksdagshuset. Vi fick gå igenom en säkerhetskontroll som utfördes av en jovialisk äldre herre, som var yngre än någon av deltagarna. Han tog ingen stress för att magnetporten skrek för alla konstgjorda leder av metall, och pensionärer med pacemaker styrdes vänligt förbi porten.

Riksdagshuset renoverades under åren 2014-2017, men trots det är det rätt svårt att ta sig fram där med rullstol, vilket en av oss fick erfara. Han fick ta hiss och omvägar längs korridorer, där

man aldrig skulle ha hittat på egen hand. Vår guide, Anni Svan, en ättling till författaren Anni Svan, skötte om att den som använde rullstol också fick vara med om hela presentationen av riksdagshuset. Hon kommer från finska Alavus i Österbotten, men guidade oss på en mycket god svenska.

Hon berättade om strikta traditioner som man följer i Riksdagshuset. Riksdagsmän är de enda som får gå in genom stora ingången ovanför de mäktiga trapporna utanför riksdagshuset, inte ens presidenten får gå in där. Uppe i andra våningen i Rikssalen får enbart riksdagsmän beträda den korridor som skiljer Rikssalen från Plenisalen. När ett par av deltagarna ville kika in i Plenisalen från korridoren blev guiden skräckslagen och vädjade "Ni kan inte gå dit, det får bara riksdagsmän!"

I plenisalen upprepade Anni Svan Gunnel Janssons redogörelse för hur Riksdagshuset blev till efter en arkitektävling år 1924, som vanns av arkitektbyrån Borg-Sirén-Åberg. Bygget övervakades av arkitekt Johan Sigfrid Sirén och huset kunde invigas år 1931. Johan Sirén var en slug räv. Han ville att pulpeterna i Plenisalen skulle göras av mörkbrunt jakarandaträ, men byggnadskommittén tyckte att det skulle bli allt för dyrt. Då sa han att han kunde nöja sig med palisanderträ och man drog en lättnadens suck i kommittén och godkände Siréns förslag. Det de inte visste var att jakaranda och palisander är olika benämningar på samma

träslag!

Plenisalen pryds av fem förgyllda gipskopior av Wäinö Aaltonens skulpturer. Originalen i brons har flyttats till första våningen i Riksdagshuset. Vi blev också uppmärksammade på att skulpturerna har oproportionellt stora huvuden, men när man ser dem nerifrån gör perspektivet att de ser normala ut.

Från Riksdagshuset tog vi en promenad till Nationalmuseet. Utan guide blev intrycket först ganska kaotiskt. Den som besökte muséet första gången irrade omkring rätt länge innan man kom underfund med hur föremålen och samlingarna presenterades.

I översta våningen fanns en verkstad dit inte så många förirrade sig. Den var intressant! Barn i tio-årsåldern fick prova på urtida teknik, bl.a. bygga en timrad stockstuga av stockar som var drygt metern långa. Stockarna var numrerade och om man satte dem i rätt ordning, fick man knutfogarna att hålla ihop byggnaden. I verkstaden jobbade en yngre man som övervakare och handledare för ett tiotal barn som sysslade med olika projekt.

Längst ned i muséet hittade vi de riktiga skatterna, föremål som räddats från olika kyrkor. En verklig klenod är Pargas kyrkas predikstol från 1650, som har skänkts till kyrkan av Attu gårds ägare. Den predikstol som finns i kyrkan nuförtiden är en kopia av originalet. Bland kyrkosamlingarna

finns också en skulptur i trä kallad "Korpomadonnan" och en gammal altartavla från Pedersöre kyrka, snidad i trä.

När det blev dags för lunch förflyttade vi oss till Musikhuset på andra sidan Mannerheimvägen. Tre våningar har byggts under marknivå, vilket vi inte var medvetna om. Det ledde till en överraskande situation. De första som gick in tog trapporna ned. Vi försökte få dem att förstå att de skall upp till restaurangen i tredje våningen. Vi gav upp och tog hissen och tryckte på knappen för tredje våningen och hade svårt att fatta att hissen förde oss nedåt!

Från Musikhuset kunde vi följa med en stor och färggrann demonstration på Riksdagshusets trappa. Barnträdgårdslärarna tyckte att de behövde få mer än 2300 euro per månad efter fem års akademiska studier. En del riksdagsmän uttryckte sitt stöd, men kunde inte göra något för demonstranterna, lönerna bestäms vid förhandlingar mellan arbetsmarknadsparterna. Två dagar senare kunde man i Hbl läsa att riksdagsmännens månadsarvode höjs med 1,6 procent nu och ytterligare 1,6 procent i januari. Före förhöjningarna får en riksdagsman 6407 euro per månad. Arvodeskommissionen anser att nivån måste vara i balans med den allmänna löneutvecklingen i landet och att lönerna ännu efter förhöjningen släpar efter den allmänna löneutvecklingen! Riksdagsmännen är lyckligt lottade som har en särskild kommission som har till uppgift att övervaka att deras

löner hålls på "rätt nivå"!

Hjältegravarna på Sandudds begravningsplats, utmärkta med långa rader av små stenplattor med de stupades namn, födelsedatum och dödsdatum på, gjorde mig sorgsen. Det som jag inte sett tidigare var att man förutom militärgrad också angav en titel på den stupade. Det slog mig att fänrikar och löjtnanter var överrepresenterade bland de stupade. Utan att förringa meniga soldaters uppoffringar, greps jag av tragiken i det, att när man blivit klar med sina akademiska studier, blev man utsedd till gruppchef eller plutonchef just för att man hade studerat, och blev då den som vid ett anfall som första man skulle stiga upp ur skyttegravan. För en gruppchef var det helt otänkbart att leda gruppen bakifrån, det var endast genom att visa mod och gå främst som man fick manskapet med sig!

På begravningsplatsen har marskalk Carl Gustaf Mannerheim fått en hedersplats bland hjältarna. Han är inte bortglömd. När vi besöker Sandudd finns på hans gravmonument en krans prydd av röda rosor, som lagts ned av en delegation från Polen. Republikens presidenter har fått en egen avdelning tillsammans med andra stormän. Där finns president Urho Kekkonens väldiga gravmonument och strax intill kommer Mauno Koivistos snarlika gravmonument, "Karta", att finnas. Kekkonens gravmonument, som designats av Harry Kivijärvi,

består av ett väldigt granitblock som slipats helt blankt, med en liten våg snett över översidan. Symboliken är något oklar, men det som kommer i mina tankar är "Slipad och orubblig"!

När vi tar bussen tillbaka till Pargas gör den en helt oväntad sväng in på Ring-trean och vi hamnar på Margretebergs gård där Axxell ordnar vuxenutbildning för trädgårdsmästare. Vi får en välförtjänt kaffepaus och kan också köpa perenner och sommarväxter att ta med oss hem, vilket kom som en positiv överraskning.

I bussen raseras de sista manliga bastionerna. Det är vanligt att män, vid tillställningar som inte är så officiella, ställer sig upp och berättar roliga historier. Nu sitter männen helt tysta, men Birgitta Bröckl och Aino Mattsson ställer sig upp och roar oss med anekdoter och historier!

Resegruppen är värd ett stort tack från oss femtio deltagare som var med på denna informationsrika och välordnade resa!

Kari Penttinen

Anni Svan berättar om Plenisalen. Nere i salen syns de restaurerade pulpeter av palisanderträ. Förgyllda gipskopior av Wäinö Aaltonens bronsskulpturer i nischerna ovanför talmanspodiet. (Foto Kari Penttinen)

Detalj av predikstolen från Pargas kyrka (Foto Kari Penttinen)

Hjältegravar på Sandudds begravningsplats (Foto Kari Penttinen)

Wäinö Aaltonens bronsskulpturer finns nu i en korridor en trappa upp i Riksdagshuset. (Foto Kari Penttinen)

Lunch i Musikhuset (Foto Kari Penttinen)

Marskalk Carl Gustaf Mannerheims gravvård har uppvaktats av en polsk delegation (Foto Kari Penttinen)

Café Hallonblad

*Café Hallonblad har öppet hela sommaren, måndag till lördag!
Vi finns på Storgårdsgatan 1 i Pargas, tel. 0451296464*

Fredrikastugan Fredrikantupa

*Fredrikastugan har öppet fr.o.m veckan efter midsommar till skolstart!
Museikaféet hittar du på Fredrikaplan 2, Pargas*

*Restaurang Fabriken
Cementhamnsv. 2
Pargas
0469225777*

RESTAURANG FABRIKEN
Pargas

*Lunch må-fre
kl 11-13*

VÄLKOMMEN TILL PARGAS GÄSTHAMN!

En mysig familjehamn på Kalkholmen, i centrum av Pargas stad

Öppethållningstider (med väderförbehåll):

Må - Fre: 8.00-22.00

Lö: 10.00-22.00

Sö: 10.00-20.00

+358405672015 - +358405673804 kjell@kjellskitchen.fi